

O POTREBE SYNERGICKÉHO EFEKTU V SYNTÉZE INTELEKTUÁLNEHO DEDIČSTVA VŠETKÝCH SVETOVÝCH CIVILIZÁCIÍ

MARINA ČARNOGURSKÁ, Kabinet orientalistiky SAV, Bratislava

ČARNOGURSKÁ, M.: On the Necessity of So Called "Synergic Effect" in the Synthesis of the Intellectual Heritage of Various World Civilizations
FILOZOFIA 52, 1997, No. 2, p. 106

By the help of various examples from the history of life on this planet the author (she) disclosures the presence of bipolar synergy in the processes, organisms and structures of being. For her this bipolar synergy is one of the basic ontological laws of life on the earth. The contribution of the synergic effect is, however, still minimalized by the ideological systems of the social life of the humanity, although it is this mutual view synergy, which is necessary for saving the life on earth.

Keď pred štyrmi miliardami rokov vznikol život na našej planéte vďaka tomu, že v oceáne horúcej vody a skondenzovaného sírovodíka začali baktérie, ktoré sa ním živili, vyrábať zo slnečného svetla veľké množstvá energie a uvoľňovať pritom ako vedľajší produkt kyslík, prejavil sa hneď v prvých etapách tohto prvotného životného bytia jeden zo základných ontologických zákonov nesubstančnej dialektiky, a to **zákon komplementárne progresívnej súhry dialektických protikladov**. Popri iniciách, živiacich sa sírovodíkom a uvoľňujúcich pritom z horúcej kvapaliny praoceánu kyslík, započali totiž hneď vzápätí ďalšie baktérie tento kyslík pre svoj život naopak progresívne využívať. A tak okrem toho, že sa vďaka prvej veľkej populačnej explózii síníc a ich obrovskej produkcii kyslíka žltohnedá sírovodíková planéta čoskoro premenila na modro-zelenú planétu s jej prvou formou kyslíkovej atmosféry, medzi týmito sýrnymi a "kyslíkovými" baktériami vznikol síce najprv tvrdý boj o prežitie, ale v ďalších etapách tohto komplementárne dialektického—životného procesu vyústil ich boj napokon do plodnej symbiôzy, ktorá nasmerovala vývoj života na Zemi cez vznik morských bubliniek obsahujúcich skoncentrované organické zlúčeniny nakoniec až k zrodu bunky s obsahom mtDNA. Opäť však na dialekticko-synergickom princípe: bunkové jadro a mitochondrie v bunkovej plazme týchto buniek vytvorili vzájomnú symbiôzu pôvodne súperiacich protikladov a v procese tejto ich symbiôzy sa neskôr začali rodiť nové a čoraz zložitejšie živé organizmy v biosfére Zeme. No práve vďaka tomu, že tento úplne prvý boj protikladov v dejinách Zeme nevyústil vtedy do vzájomnej likvidácie jedných baktérií druhými, ale naopak do ich tvorivej symbiôzy zabezpečujúcej život, (čím zároveň demonštroval aj základnú ontologickú zákonitosť života na tejto planéte ako **protikladno-bipolárnu a zároveň komplementárno-synergickú procesualitu kvalitatívnych nábojových premien základnej energie bytia Univerza**), planéta Zem sa nezastavila vo svojom vývoji na prvotnej (sírovodíkovej) fáze vzhľadom, ale vznikol na nej **mnohotvárnny a diferencovaný živý proces**, ktorého

výslednou formou po štyroch miliardách rokov je dnes už jestvovanie približne 30 miliónov fantasticky rôznorodých rastlinných a živočíšnych druhov. A uprostred týchto tridsiatich miliónov najrozličnejších rastlinných i živočíšnych druhov je dokonca jeden druh až natoľko vyvinutý, že jeho príslušníci dnes už dokážu svojou vysoko tvorivou intelektuálnou činnosťou, svojou vynikajúcou odpozorovávajúcou empirickou schopnosťou a svojou racionálne podloženou myšlienkovou kombinatoristikou i logickou dedukciou objektívne pravdivo pochopiť, akými formami a zákonitosťami celý tento životný proces na Zemi pred štyrmi miliardami rokov začal a ako sa neskôr ďalej vyvíjal.

Dnes už teda ľudstvo v schopnosti odhaľovania tajomstiev vývoja života na Zemi prejavuje takú obdivuhodnú intelektuálnu múdrosť, že v prírodovedeckej oblasti pomaly nebude tajomstva, na ktoré by si nedokázalo nájsť objektívne správnu odpoveď. Žiaľ, v duchovno-spoločenskej oblasti sa naopak ešte stále necháva paralyzovať rôznymi ideológiami, ktoré nielenže ohrozujú perspektívu jeho ďalšieho prežitia, ale dokonca spochybňujú i jeho schopnosť čo najpravdivejšieho a vedecky čo najobjektívnejšieho intelektuálneho sebazorientovania sa.

Základné ontologické zákonitosti procesu bytia v biosfére našej planéty, ktorých platnosť demonštrujú najrozmanitejšie objavy a poznatky modernej prírodovedy, dnes už nik nespochybňuje a dokonca sa na ich odhalení často profesionálne podieľajú i prírodovedci zastávajúci vo svojom súkromí maximálne konzervatívny svetonázor či náboženské presvedčenie. Vo svojom prírodovedeckom výskume si však nikým a ničím nenechajú "zviazať ruky", ba dokonca dnes im už tie ruky ani nikto "zviazať" nechce! Táto tolerantnosť voči vedeckej a intelektuálnej práci v technickej a prírodovedeckej oblasti nebýva však obvyklá, ba často vôbec nie je dovolená a trpená v duchovno-spoločenskej sfére. Vedeckému výskumu a intelektuálnej práci v tejto oblasti dokonca hrozí stále ešte prikaz "vtiesnať sa do Prokrustovho lôžka", inak môže dogmatická cenzúra najrôznejšieho druhu nemilosrdne mariť prácu filozofického zástancu či vedeckého obhajcu každej netradičnej novej idey. V tejto rovine sa intelektuálna súdnosť a vedecká tolerancia ešte stále neuplatňuje, keďže najmä v našej západnej civilizácii (a ešte viac v islamskej), má stále neúprosnú moc viera v náboženské dogmy, ktorými si pred stáročiami v určitej geopolitickej oblasti rozhodujúce rodové authority, cez optiku, ktorá bola pre vtedajšiu etnickú sebazáchranu ich kmeňa nevyhnutná, svojsky interpretovali pôvod života. Náboženské predstavy tak, ako ich zafixovali, sa ešte stále generáciami ďalej tradujú v pevne ustálených náboženských vieroukách, aj keď už príčiny ich opodstatnenia dávno pominuli. Ich obeťou, ktorá sa nevtesná do vymedzeného "Prokrustovho lôžka", sa preto ešte aj dnes môže stať napr. nielen Solomon Raždi za svoje *Satanské verše*, ale aj filozofi a vedci, ktorí sa opovážia otvorene poukázať na spojitosť medzi spoločenskými katastrofami (dokonca i možným kolapsom života na tejto planéte) a svetonázorovou dezorientovanosťou ľudí a kultúr; ide najmä o tých, ktorým náboženská viera nedovolí pozeráť sa na veci trpezlivo a celospoločensky rýchlo zmeniť stratégiu správania i priority hodnôt v podmienkach s ohrozenými zdrojmi (v akých ľudstvo na tejto planéte dnes žije), aby sa tak predišlo neúprosne hroziacej katastrofe.

Norbert Wiener vo svojej knihe *The Human Use of Human Beings* (*Ludské využitie ľudských bytostí*) porovnáva analýzy správania rôznych druhov živočíchov a najmä prísne hierarchizovaných spoločenských organizácií hmyzu, akým sú napr. mravce či včely, a prichádza k tomuto záveru: "Oproti tomu sú ľudia formou života s najpružnejšou a najširšie špecializovanou fyzickou štruktúrou. Obe ľudské pohlavia, ženy i muži, majú vysoko vyvinuté mozgy s obrovskou kapacitou pamäti a neobyčajnou schopnosťou spracovávať informácie. Preto sme my, ľudia, takí pružní a všestranní a to nás jednoducho robí ľudmi." ([7], 33). V tejto kapitole Wiener zároveň zdôraznil, že to, vďaka čomu má náš druh oproti všetkým ostatným živočíšnym druhom v prírodnom organizme Zeme vývojovú prevahu, je naša široko rozvinutá schopnosť meniť svoje správanie v závislosti od toho, čo on nazýva *spätnou väzbou*, t.j. od meniacich sa informácií o účinnosti alebo naopak neúčinnosti predchádzajúceho správania a od nových informácií o súčasných podmienkach nášho životného bytia. Ďalšiu vývojovú výhodu vidí Wiener v tom, že dokážeme logicky rýchlo zmeniť svoje správanie. Aj iné živočíšne druhy si vytvárajú nové vzory správania ako reakciu na meniace sa životné podmienky, no ak si ich nedokážu vytvoriť dostatočne rýchlo, vymierajú. Ale u väčšiny živočíšnych druhov dochádza k týmto zmenám až v priebehu ich biologickej evolúcie. Naproti tomu my, ľudia, môžeme, ak treba, zmeniť vzory svojho správania nesmierne rýchlo, takmer okamžite, a to pomocou našich značne vyvinutých mozgov. Podmienkou úspešnosti tejto zmeny sú však tri veci: aby sme varujúcu spätnú väzbu skutočne vnímali, aby sme ju správne interpretovali a aby sme boli vôbec ochotní zmeniť sa ([7], 33). Žiaľ, pri súčasnom stave *planetárnej problematiky* (ako spätnú väzbu ohrozenia života na Zemi v dnešných podmienkach nazvali americkí futuroológovia na základe počítačového spracovania obrovského množstva údajov) stáva sa práve oná tretia podmienka až alarmujúco nevyhnutnou.

Keď pred 150 rokmi Charles Darwin na základe pozorovania prírodnej symbiôzy a zákonitostí jej vplyvu na vývoj a premenlivosť rôznych živočíšnych i rastlinných druhov vypracoval evolučnú teóriu vzniku druhov, nechtiac pritom potvrdil aj prítomnosť "synergického efektu" pri premene druhov. Moderná prírodoveda odvtedy neustále ponúka obrovské množstvá dôkazového materiálu o tom, ako sa vďaka synergickému efektu z pôvodnej čisto kvantitatívnej biodiverzity určitého druhu vyvinie napokon kvalitatívne nový druh zároveň s postupným vyhnutím všetkých predchádzajúcich odnoží a rozmanitých foriem pôvodného, predchádzajúceho druhu. Tak napríklad asi pred 1,5 miliónmi rokov sa v Afrike vyvinul z rôznych predchádzajúcich odnoží typu *Homo habilis* nový, ale aj to (ako sa neskôr ukázalo) len prechodný druh *Homo erectus*, ktorý sa z Afriky čoskoro rozšíril do Európy i Ázie. Jeho fosílie našli novodobí archeológovia dokonca aj v Číne neďaleko Pekingu. Pritom však dnešné moderné ľudstvo vo svojej celosvetovej vzorke vôbec nie je ani v jednom svojom jedincovi potomstvom týchto druhov *Homo erectus* rozšírených po svete, ale (ako to odhalili najmodernejšie genetické výskumy amerických genetikov, hlavne výskumy vedené A. C. Wilsonom na Univerzite v Berkeley) je potomstvom iba jedného jediného rodu, dokonca jednej jedinej matky zo všetkých najstarších paleolitických druhov *Homo sapiens*, a to rodu a matky pochádzajúcej kdesi zo severovýchodnej Afriky z obdobia pred 100 až 200 tisíc rokmi pred n.l. Súčasne v tom čase všetky ďalšie generácie potomkov

ostatných rodov a odnoží druhu *Homo erectus* i *Homo sapiens* postupne vyhynuli a dodnes sa na svete nezachoval dokonca už ani jediný ich hybridný genetický potomok.

A keďže "každý nový biologický druh (a teda i ľudské potomstvo tejto svojskej paleolitckej vetvy *Homo sapiens*) sa stáva navonok uzavretou zásobárňou génov, súborom organizmov, ktoré si nevymieňajú gény s inými druhmi a v tejto izolácii si v rámci svojho druhu zároveň vyvíjajú len svoje typické dedičné vlastnosti" ([3], 47, 59-61), stal sa teda práve tento jeden jediný ľudský druh pre celé ľudstvo na zeme guli výsostne typickým a až do dnešných čias sa kvantitatívne rozšíril po celom jej geografickom území. Svojou vnútrodruhovou autoreplikáciou trvajúcou tisícročia vytvára dnes už miliardové množstvá svojich kópií, i keď v mnohých vonkajškovo odlišných rasových podobách, vyvolaných prispôsobovaním sa na rôznych miestach planéty odlišným geofyzikálnym podmienkam. Že je to však biologicky, a teda i geneticky jeden a ten istý druh, dokazujú dnes najrôznejšie partnerské kombinácie napr. belochov s černochochmi či s príslušníkmi ďalekovýchodných i juhoamerických národov atď., ktorých deti vôbec nie sú antropologickými ani genetickými nepodarkami, ale naopak často veľmi krásnymi a životaschopnými predstaviteľmi modernej ľudskej populácie. Kvantitatívna biodiverzita v rámci ľudstva v dnešnom svete ľahko prekonávajúcom akékoľvek vzdialenosti prekonala teda už všetky geografické bariéry a nič jej nebráni, aby sa v autoreplikačnom procese sebazmnoženia začala prejavovať za pôsobenia vzájomného "synergického efektu" už aj kvalitatívnou premenou ľudského druhu: aby sa jeho rasovo rôzne vonkajšie antropologické a biologické znaky pretavili do nových ľudských typologických podôb v rámci celoludskej, antropologicky uzavretej zásobárne génov.

Na našej planéte však zároveň ešte stále existujú obrovské ideologické a náboženské bariéry, ktoré spôsobujú, že "synergický efekt" sa nemôže prejavovať vnútorne v progresívnej a kvalitatívne pozitívnej syntéze celosvetového duchovného a intelektuálneho dedičstva moderného ľudstva; naopak, tieto bariéry dramatizujú a vyhrocujú tradičné náboženské, svetonázorové i politické antinómie často až do takých obľudných rozmerov, že sa v biosfére tejto planéty v podmienkach skutočne už veľmi ohrozených zdrojov neustále rozpútávajú až absurdne zbesilé politické i ideologické spory, ba často i vyvražďovacie vojny, spojené s nenahraditeľným poškodzovaním a ničením životného prostredia (napr. podpálenie naftových polí v Kuwaite či ničenie krajinného prírodného reliéfu v Bosne, Čechensku, Afganistane atď.). Pritom už od počiatku dejín existencie *Homo sapiens* na tejto planéte takmer hneď začali v jej biosfére aj dejiny katastrofálnej devastácie životného prostredia. Naš život však nenahraditeľne závisí od nepretržitého vstrebávania dostatočného množstva slnečnej energie, ktorú my sami nedokážeme do seba akumulovať priamo, ale len pomocou potravínového reťazca, vytváraného z energie premenenej na biomasu, ktorú nám zabezpečujú rastliny svojou fotosyntézou. Preto vôbec nie sme slobodné a úplne nezávislé bytosti, ale v skutočnosti sme de facto "parazitmi" rastlinného sveta a náš život na tejto planéte je možný len dovtedy, kým tu zároveň existujú v dostatočnom množstve rastlinné organizmy schopné získavať energiu zo Slnka **fotosyntézou**, ktoré sa potom priamo či nepriamo cez živočíšne formy stávajú našou potravou. Čím viac slnečnej energie svojou fotosyntézou pre nás získajú, tým dlhšie máme šancu udržať sa na Zemi pri

živote a tým viac nás tu môže bez katastrofy prežiť. No keď si uvedomíme, že po skončení poslednej doby ľadovej bola celá naša planéta pokrytá mohutnou vegetáciou zabezpečujúcou fotosyntézu, ktorá menila slnečnú energiu na našu potravu i na ďalšie zásoby energie (napr. naftu, uhlie atď.), ktoré teraz využívame a že ani nie o pár desiat tisíc rokov je zo všetkej tej zelene (najmä v najstaršej kolíske ľudstva, v Afrike a v Prednej Ázii) už len katastrofálne vyprahnutá a rapídne sa rozširujúca púšť, malo by nás to veru poriadne vydesiť. Ba dokonca ešte aj to málo lesov a zelene, ktorá sa v ostatných zemepisných šírkach na svetový kontinentoch ešte udržala, bezhlavo podpaľujeme, vyrubujeme, pľundrujeme alebo bezcitne premieňame na obrovské smetiská (dokonca ešte aj v národných parkoch) a, ako sa hovorí, "koledujeme" si tým vlastne všetci o to, aby sa život našich potomkov stal napokon úplne bezútešným životom "pieskom zasypávaných Mauretánco". (Neúprosne sa rozširujúce púšte, ktorých piesok vynášaný vetrami až do horných vrstiev atmosféry spolu so skleníkovým efektom, zapríčiňovaným zase inými našimi ľahkomyselnosťami, dnes už totiž bezprostredne ohrozujú stav vegetácie aj na euro-ázijskom a americkom kontinente!). My však namiesto toho, aby sme sa zmobilizovali, napríklad podobne, ako sa dokázali zmobilizovať Juhokorejčania, ktorí po skončení kórejskej vojny celý svoj zničený a vypálený životný priestor na Kórejskom polostrove systematicky celoplošne opäť znovu zalesnili, svoj vzťah k životnému prostrediu naopak ešte viac ohrozujeme "narcistickým" nárokom na právo žiť si svoj život čo najpohodlnejšie, a teda aj čo najnezodpovednejšie. Napriek tomuto svojmu nezodpovednému životnému štýlu si však budeme musieť asi už čoskoro uvedomiť jednu vec, a to fakt, že bez ohľadu na to či Boh, Jahve alebo Alláh existuje, ak si my na tejto planéte zdevastujeme životné podmienky, ktoré umožňujú, aby ju pokrývala dostatočná vegetácia, a nie púšť skorodovaná na premenený piesok, potom nás, všetkých tých nerozvážnych "parazitov rastlinného sveta", už nebude môcť zachrániť ani On, pretože ničím takým, ako je fotosyntéza, žiaľ, naše organizmy v procese stvorenia "neobdaril"!

Najmä preto sa nevyhnutnosť kvalitatívne progresívnej svetonázorovej transformácie moderného ľudstva (a tým i jeho vnútorného skonsolidovania využitím všetkých racionálnych vedeckých poznatkov a objektívne správnych intelektuálnych dedičstiev rôznych svetových civilizácií) dnes už stáva požiadavkou skoro prvoradou. Pretože práve dnes začína byť desivo nahou pravdou skutočnosť, ktorú napr. profesor prírodných vied Harvardovej univerzity Edward O. Wilson vyjadril týmito slovami: "Život na Zemi od svojho vzniku pred vyše 4 miliardami rokov bol veľmi vážne ohrozený piatimi veľkými katastrofami a po každej tejto katastrofe bolo treba niekoľko desiatok miliónov rokov na jeho obnovu. Dnes sa však začínajú hromadiť veľmi vážne dôkazy o tom, že ľudstvo práve stojí na prahu šiestej katastrofy, ktorá v priebehu jednej generácie dokázala nenávratne vyhubiť značnú časť rastlinných i živočíšnych druhov, tvoriacich spolu s nami život a jeho nevyhnutnú biodiverzitu. A pritom práve táto rozmanitosť má základný a bezpodmienečný význam pre udržanie sveta v jeho terajšej podobe, pretože aj do najviac spustošených miest našej planéty sa život vracia iba vtedy, ak je na Zemi ešte zachovaná dostatočná vegetačná biodiverzita, ktorá je preň potrebná." ([3], s. 38, 197).

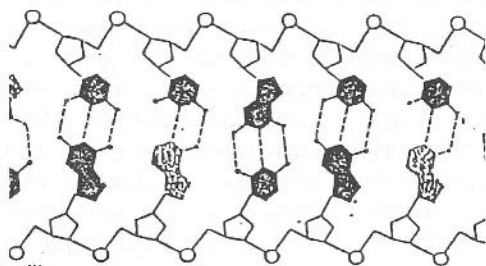
Poznanie nefalšovanej pravdy o nás samých i o ontologických zákonitostiach bytia, ktoré podmieňujú život v časopriestore našej Zeme, t.j. poznanie objektívnej pravdy o ontologických zákonitostiach všetkých životných procesov v realite nášho bytia na tejto planéte (a to bez ohľadu na to, či to odporuje našim tradičným náboženským názorom a doterajším mytologickým interpretáciám týchto problémov) je prvoradou požiadavkou nielen intelektuálnej, ale aj osvetovej činnosti moderného ľudstva, pretože práve odtiaľ sa môže začať realizovať jeden druh úspešnej cesty k záchrane. Ak však napríklad my, príslušníci západnej civilizácie, v spoločensko-duchovnej rovine neoblohmne ponecháme v platnosti niektoré tradičné dogmatické názory, ťažko sa k tejto skutočne objektívnej pravde celospoločensky správne a efektívne dopracujeme, ba ťažko sa vôbec kedy vymaníme zo začarovaného kruhu súčasnej zdanlivo bezvýhodiskovej situácie, pokiaľ ide o udržateľnosť nášho nevyhnutného životného prostredia. Napríklad nemôžeme na jednej strane intelektuálne reálne uznávať moderný prírodovedecký poznatok, že život na našej planéte vznikol pred 4 a pol miliardami rokov ako dôsledok náhodnej zrážky vesmírneho telesa (s veľkosťou podobnou planéte Mars) s našou Zemou (vtedy ešte len obrovskou guľou s oceánom žeravej magmy, z ktorej vyprskla časť magmy a vytvorila samostatnú hmotu Mesiaca, a ten vzápätí vytvoril so Zemou bipolárne-gravitačnú väzbu, schopnú v súlade so zákonmi synergie rozprúdiť masy praoceánu — kvapaliny na povrchu zemegule v prílivové a odlivové vlny, v bublinkách ktorých sa vďaka siniciam, prineseným na Zem dopadmi rôznych meteoritov, začal tvoriť organický život) a zároveň intelektuálne neoponovať predstave, že život na tejto Zemi apriórne stvoril transcendentný Boh svojim úmyselným stvoriteľským aktom. Ved' už aj táto dilema by nás mala viesť k intelektuálnej snahe iniciovať serióznu vedeckú polemiku s oficiálnymi teologickými inštitúciami a zároveň i hlbkovú vedeckú analýzu skutočnosti: prečo si napríklad základné svetonázorové odpovede na otázku o príčine a vzniku života na Zemi i na základné metafyzické otázky bytia dokázali iné ohniskové civilizácie a kultúry na našej planéte formulovať už dávno pred našimi modernými prírodovedeckými objavmi omnoho reálnejšie a pravdivejšie než naša hebrejsko-kresťanská či islamská svetonázorová tradícia. A ak si to iné civilizácie formulovali a zdôvodnili spôsobmi, ktorých pravdivosť dnes potvrdzujú aj mnohé prírodovedecké objavy, potom čo priviedlo našu hebrejsko-kresťansko-islamskú a indo-európsko-grécku svetonázorovú tradíciu k takejto úplne odlišnej interpretácii a čo a kedy priviedlo napríklad čínsku svetonázorovú a filozofickú tradíciu či mnohé pred-indoeurópske, a rovnako i dávne indiánske kultúry k ich originálnym bipolárne-dialektickým, tzv. "jin-jangovým" interpretáciám vzniku a podstaty bytia? Dôkazom týchto iných formulácií sú napríklad aj tri praveké, na rôznych miestach sveta vytvorené svastické symboly podstaty bytia, ktoré rôznymi grafickými spôsobmi zobrazujú ten istý svetonázorový symbol, a to symbol **bipolárne dialektickej a zároveň komplementárne synergetickej procesuality kvalitatívnych premien energie života a jej základného energetického zdroja**.

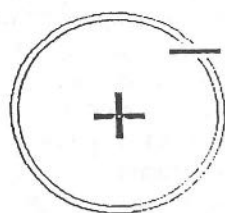
obr. č. 1

A v podobnom duchu interpretujú základné ontologické zákonitosti metafyziky bytia aj texty celého filozofického dedičstva klasickej čínskej filozofie i filozofické texty indického buddhizmu, reprezentované hlavne Nágardžúnovými filozofickými definíciami. Lebo to, čo filozof Nágardžúna definoval termínom "šúnja" vo svojom originálnom učení o substančnej "prázdnote", potvrdzuje dnešná moderná astrofyzika teóriou vesmíru ako "penovitej štruktúry, kde obrovské prázdne priestranstvá obklopujú plachty a vlákna galaxií". Kvantová fyzika to definuje pojmom "kvantového vákua" i "vlnovo-časticového dualizmu v podobe kvánt čistej energie, nazývaných fotónmi," pričom fyzikálna neurčitosť čistej energie vedie napr. k takým zvláštnym dôsledkom, že "častica ako fotón môže odrazu vzniknúť z ničoho a čoskoro nato opäť zaniknúť. Tieto častice žijú ... vo vypožičanom čase. Nevidíme ich, lebo sa zjavujú len letmo, ale to, čo zvyčajne považujeme za **prázdny priestor**, sa v skutočnosti priam hmýri energiou takýchto dočasne jestvujúcich neviditeľných častíc, prejavujúcich vlastnosti podobné vlnám." ([5], 46).

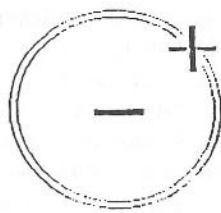
To všetko potvrdzuje teóriu, že život na Zemi je kvantitatívno-kvalitatívnu procesualitou bipolárne komplementárnych a dynamicko-asymetrických dialektických premien energie Univerza, v ktorej všetky formy i obsahy života sú javovými dôsledkami ontologických zákonitostí jednak čiastkového boja a jednak výslednej súhry a symbiózy protikladov polarizujúcich sa prúdov energie bytia ako základnej podmienky udržateľnosti života. Bez týchto zákonitostí by nebola mohla vzniknúť organická štruktúra molekuly DNA a bez nich by nemohla existovať ani štruktúra nijakého atómu v hmote Univerza.

fotón vodíka

atóm vodíka

antiatóm vodíka

obr.č.2

Intelektuálny a vedecko-rationálny pohľad na svet a otázky jeho bytia spojený zároveň so zodpovedným prístupom k riešeniu naliehavých problémov súvisiacich s vypracovaním novej celoplanetárnej stratégie bytia (založenej na racionálnej ontologickej paradigme s cieľom globálne zorganizovaného úsilia o zabezpečenie udržateľnosti života i potrebnej vegetácie na tejto planéte v podmienkach, ktoré sú pre nás prijateľné), by mohol byť zároveň dôvodom, aby sa intelektuálna práca natoľko skvalitnila, aby sa mohla zodpovedne ujať iniciatívy odvrátenia katastrofy ohrozujúcej život a aby zároveň vyviedla ľudstvo z letargie viery, ktorá to ponecháva na "božie rozhodnutie", i z naivnej viery, že sme v "božích rukách, ktoré sa o nás dokonale postarajú". Lebo ak sme my, ľudia, na vrcholku energetickej pyramídy i pyramídy živej hmoty v biosfére tejto planéty, potom nás to zaväzuje i k ontotvornej zodpovednosti za to, aby sa táto pyramída nezrútila a aby sme si svoju pozíciu na jej vrcholku naozaj udržali a nestali sa už v najbližšom tisícročí ďalším z vyhynutých druhov moderných "dinosaurov", ktorí dokonca už mali aj mozog. Veď za život vďačíme najmä vesmírnej náhode vzniku bipolárneho gravitačného poľa medzi Mesiacom a Zemou práve v čase existencie prapráprvých baktérií siníc, ktorá sa napríklad v prípade planéty Mars v podobnom čase dopadu podobných baktérií na jej povrch nevyskytla. Preto sa napríklad na Marse život nedokázal rozvinúť do foriem podobných nám, aj keď sa teraz podobné fosílie baktérií našli aj v meteorite z tejto planéty. A tak vlastne len vďaka všetkým týmto náhodám nie sme dnes my napr. Mart'anmi, ale práve a len pozemšťanmi. Aby však aj naše potomstvo ešte dlho nimi zostalo, to už závisí od toho, ako sa my tu pri živote udržíme a či nezničíme všetky tie krehké podmienky, ktoré náš život v biosfére tejto planéty umožňujú.

LITERATÚRA

- [1] Planéta života. 9-dielny japonský dokumentárny film odvysielaný Českou televíziou v r. 1996.
- [2] WATSON, J. D.: Tajemství DNA. Praha 1995.
- [3] WILSON, E. O.: Rozmanitost života. Praha 1995.
- [4] WILSON, A. C. & CANN, R. L.: The Recent African Genesis of Humans. In: Scientific American, April 1992.
- [5] DAVIES, P.: Posledné tri minúty. Bratislava 1994.
- [6] HAWKING, S. W.: Stručná historie času. Praha 1991.
- [7] WIENER, N.: The Human Use of Human Beings. New York 1967.
- [8] ČARNOGURSKÁ, M.: Vplyv pôvodných regionálnych podmienok na vznik pravekých čínskych, indo-európskych a hebrejských svastických znakov. In: O čínske filosofii, literatúre a umění. Praha 1995.
- [9] MILTNER, V.: Základy budhistické nauky. In: Filozofia, roč. 46, (1991), č. 5, s. 467-483.
- [10] KOVÁČ, L.: Biologická evolúcia: od zápasu ku hre, od nevyhnutnosti k slobode. In: Tvorba T, roč. 5, č. 4, s. 3.

PhDr. Marina Čarnogurská, CSc.
Kabinet orientalistiky SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava, SR